

Onder water

Jolie van der Klis

Onder water

Voorwoord

Hoe schrijf je een verhaal over een waargebeurde geschiedenis van seksueel misbruik en zelfmoord, zonder dat het sensatiezuchtig wordt, privacy schendt, of met een verkeerde bril op gelezen kan worden als geweldsporno?

Uiteindelijk heb ik voor deze kleine versie van 20.402 woorden gekozen. Verantwoording daarbij is te lezen in het nawoord.

Enkele passages zijn gebaseerd op teksten van Petra zelf, een klein deel daarvan is zo letterlijk mogelijk geciteerd, andere delen zijn geparafraseerd.

Jolie van der Klis, 30 september 2013
Petra van der Klis, 8 juni - 20 juli 2000

ISBN xxx-xx-xxxxxx-x-x

Copyright © 2013 Jolie van der Klis

Omslagillustratie: Petra van der Klis, maart 1998

<http://www.jolie.nl/petra/>

Niet verspreiden zonder overleg met de auteur, jolie@xs4all.nl, omdat derden mogelijk kunnen claimen dat de auteur Artikel 261 WvS overtreedt.

Disclaimer: Deze novelle is fictie. Elke gelijkenis met in leven zijnde personen berust op louter toeval.

Voor mijn vader

In Memoriam Petra van der Klis
12 maart 1967 - 11 oktober 2003

Eens was het gebied, dat we nu kennen als het Groene Hart, het uitgestrekte grasland tussen Amsterdam, Utrecht en de Haaglanden een onherbergzaam moeras. Vroege bewoners vestigden zich 6000 jaar geleden in deze delta, op de oevers van kreken en rivieren, zoals het water dat we nu Oude Rijn noemen.

Daar, op de kreekruggen in het veen, vandaag nog herkenbaar in de lintdorpen, trotseerde men kou, ziekte en overstroming, combineerde men jacht met landbouw. Het aardewerk, gereedschap, barnstenen kralen, maar ook afvalputten, offers en de stoffelijke resten van hun doden liggen nog altijd verborgen in de grondlagen.

Eeuwenlang is het veen afgegraven, op legakkers gedroogd tot turf en gebruikt als mest en brandstof. Gevonden veendoden, soms eeuwen oud, soms ritueel gedood, halfzijdig kaalgeschorren en met stokken diep in het veen geduwd, werden herbegraven op kerkhoven of vonden hun weg naar de vuilnisbelt. De bodem daalde en het grondwater steeg, zelfs rivieren kwamen hoger te liggen dan het omringende landschap. Wind wakkerde het water aan en het land maakte plaats voor plassen.

In het rustige grasland, in de laatste eeuw ingepolderd tot weidegrond, herinnert weinig nog aan dit verleden. Nieuwbouwwijken omgeven boerderijen, als ze er nog staan. De runderknoken, eens als miltvuurkarkassen begraven onder de omwaterde pestbosjes, rusten in achtertuinen van straten genoemd naar munten, edelstenen of weidevogels.

Alleen de oude namen, de haaks op elke dijk gelegen *Zuwe*, de Turfmarkten, de Woerden, Engen en Meenten dragen het verleden dat sluimert in het veen met zich mee.

Ze las de getallen op de infuus- en medicatiepompen. Hij was maar zes jaar ouder dan zij, had ze opgemerkt bij het lezen van de status. De gedimde fluorescentielamp boven het ziekenhuisbed gaf licht dat naar lila neigde, dezelfde kleur die ze vroeger thuis zag, als iedereen sliep en alleen Papa's aquarium in de gang nog licht gaf.

De jongen bewoog onrustig in bed. Zijn rechterarm tastte naast zijn hoofd, links kaalgeschoren, rechts het restant van een bos krullen die toonde dat hij eens tot de mooiste jongens van zijn generatie behoord had.

"Ik droomde dat ik mijn ademautomaat kwijt was.." Ze moest naar hem toebuigen om hem te kunnen verstaan.

"Ademautomaat?" Ze kneep haar ogen samen en schudde even met haar hoofd.

"Duikuitrusting." Een flauwe glimlach verscheen op de ene helft van zijn gezicht. Zijn linkerarm rustte op de lichtblauwe ziekenhuispyama, de infuusnaald vastgeplakt met tapeverband, zijn halfkale hoofd leek smal op het grote kussen.

"Ben jij de nieuwe dokter?"

Ze knikte en verstelde het zijhek, "Straks duik je je bed nog uit." Hij liet het gebaar zich welgevallen, al had hij de neiging om op te merken dat hij geen klein kind meer was.

Ze rolde de kruk op wielen naar het hoofdeinde van het bed en terwijl ze haar lange blonde staart over haar schouder gooide, nam ze plaats op de kruk, vroeg naar zijn werk, hobbies, duiksport, waar ging hij naartoe op vakantie.

Hij antwoordde fluisterend — systeembeheer, zeilen, zijn boot, duiken op Malta — aan de beweging van zijn neusvleugels zag

ze dat praten hem veel energie kostte. Ze stond op van de kruk en trok het achterpand van haar witte jas recht.

"Dokter..."

Ze moest opnieuw naar hem toebuigen om hem te kunnen verstaan.

"Ga ik dood?" Alleen de rechterhelft van zijn gezicht bewoog en zijn linkeroog puild iets uit, alsof het uit de magere oogkas geduwd werd.

Ze knikte met een hand op haar borstbeen, "Maar zelfs de beste arts kan niet zeggen wanneer precies." Ernstige blauwe ogen, wenkbrauwen zonder frons.

"Fijn, een arts is die zo recht door zee is." Hij leek haar gezicht te bestuderen, tot zijn focus zich verlegde naar een punt ver achter haar.

"Daar moet je mee stoppen.." knikte hij naar het pakje sigaretten in de linkerborstzak van haar witte jas, op de plek waar andere artsen hun naamplaatje droegen.

"Oh, ik ben ermee gestopt, al jaren," glimlachte ze, "het hoort bij mijn uitrusting." Ze gooide de staart weer over haar schouder en bolde ze haar pony met haar vingertoppen.

"Dag Arwin-Jan, ik kom weer terug." Haar voetstappen stierven weg over de lange gang.

"Aardige arts," fluisterde hij even later tegen de verpleegkundige die reageerde op de alarmpiep van de infuus pomp en de zak kwam verwisselen.

"Ja, ze is sympathiek hè, onze nieuwe zaalarts. Heb je haar al ontmoet dan?"

"Ze was net hier."

"Oh?" ze trok haar wenkbrauwen op. "Op dit tijdstip is ze niet aanwezig. Het was vast een arts van een andere afdeling. Zal ik het gordijn open laten? Het is zo'n zwart gat nu..." Ze liep naar het raam, haar reflectie, in tweevoud door het dubbele glas,

overlapt het licht van de stad en de snelweg in de verte, waar koplampen en achterlichten langsschoven.

"Laat maar open," fluisterde Arwin-Jan.

De dagen die volgden, verscheen ze elke nacht naast zijn bed. Hij had soms moeite met gezichten herkennen, de hele dag door trokken er zoveel mensen langs zijn bed. Een verpleegkundige met de temperatuurmeting, een ander met de medicijnkar, iemand met het ontbijt, iemand om hem te wassen, een schoonmaker, de kar met koffie en thee, tussendoor werd het infuus regelmatig vervangen en kwam de dienstdoende specialist, hoofdzuster of zaalarts, hij kon ze nauwelijks uit elkaar houden.

Haar herkende hij aan haar stem. En aan haar engelenhaar. Haar stem klonk zo liefdevol dat hij soms twijfelde of ze het wel meende. Maar als hij dan haar gezicht bestudeerde, zag hij aan haar ogen dat elk spoor van ironie ontbrak.

Elke nacht las ze zijn status, de getallen op de monitoren, vervolgens vroeg ze even naar zijn boot, of zijn reizen naar Malta. Zeilen op zo'n open zee, hoe was dat? En duiken, wat zie je dan, onder water? Ze luisterde aandachtig naar zijn gefluisterde verhaal en zag de azuurblauwe wereld uit zijn woorden voor zich. De grillige rotspartijen met feloranje zeesterren, octopussen met prehistorische koppen, heldergele kwallen, murenes met boosaardig opengesperde bekken, waterplanten als uitgestrekte bossen, deinend op de stroming. Een enkel vliegtuigwrak, maar ook torpedojagers en mijnenvegers op de zeebodem, tijdens de tweede wereldoorlog gezonken voor de haven bij het uitvoeren van hun taak, geraakt door een van de mijnen die ze onschadelijk wilden maken, bewoond door duizenden zilverwitte vissen, schelpen, en zeeanemonen. Is dat dan niet één groot kerkhof, wilde ze weten. Hoezo? Nou, al die gezonken boten, scheepswrakken, oorlogsvliegtuigen? Och nee, vaak was het wel bekend of de opvarenden gered of geborgen waren, en zo niet, dan was

de lokatie gemerkt als 'war grave.' En wat dan nog? Ooit zag ik twee skeletten in een gezonken boot, eerst dacht ik zelfs nog even dat ze van de feestwinkel afkomstig waren, halloweenprops, je hebt van die duikers die dat soort grappen maken, maar toen ik dichterbijkwam, zag ik dat er nog wat peesweefsel was dat de botten bijelkaar hield... ik dacht niet meteen 'oh wat luguber,' ik dacht 'dit schip is vast niet lang geleden gezonken, anders was er allang niets meer van ze over.' De smart van de situatie, ja, die zag ik ook wel, twee mensen, hun doel, Europa, niet bereikt, hun bootje was vergaan en hun levens waren onafgesloten geëindigd op de zeebodem. Maar ik voelde geen afkeer of walging... Zelfs de allergrootste atheïst als ik kan zich onder water voorstellen dat er meer dimensies zijn, dimensies waarin licht, kleur, geluid en gewichtsloosheid alles verdreven hebben dat onze wereld zo ondraaglijk maakt. Die geraamten lagen daar als twee lege duikpakken, uitgetrokken en achtergelaten, niet meer nodig, een echo van hun laatste momenten. Nee, ben je gek, ik heb ze daar niet laten liggen, natuurlijk ben ik naar de plaatselijke autoriteiten gegaan, de Maltezen hebben ze opgedoken, een anoniem graf gegeven. Maar ik heb me er verder niet meer mee bemoeid, ik ben gewoon op een andere plek gaan zeilen en duiken.

Dag na dag sloop zijn toestand achteruit. Op sommige avonden was hij te moe om te spreken. Op andere avonden antwoordde hij hooguit in losse woorden die iets van de beelden beschreven die in hem opkwamen.

Op een nacht zat ze weer op de kruk naast zijn bed. Hij luisterde naar de klank van haar stem.

"Is het waar dat het IJsselmeer gevaarlijk is?"

Hij knikte.

"Mijn Opa zei dat. Hij had ook een boot. Ik kon me dat nooit voorstellen, zo'n klein watertje gevaarlijk."